

τὴν ἀποψὴν τοὺς εἶναι ἀδύνατο, τὸ ρίχνουν λοιπὸν σὲ μικρολογίαις, σοφιστεῖαις, στρεβλώσεαις, παίρνοντας ἀυθαίρετα κομμάτια μόνον ἀπ' τὸ σύστημα τοῦ ἀντιπάλου τοὺς καὶ δίνοντάς τους δικό τους αὐθαίρετο φωτισμὸν ἢ καὶ στὸ τέλος ξεχύνοντας τὴν ἀδυναμίαν τους σὲ προσωπικὰς προσβολὰς καὶ ὕβρεις κατὰ τοῦ ἀντιπάλου τους. Ἔτσι σοφιστεῖται πάντοτε ἕνας θρησκός μὲ τὶς ἰδέαις ἐνὸς ἀθρήσκου, ἔτσι διαστρέφει ἕνας συντηρητικὸς τὸ σύστημα τοῦ ριζοσπάστη, ἔτσι βρίζει ὁ καθαρουμευσιάνος τὰ ἰδανικὰ τοῦ δημοτικιστῆ! Κάτι τι παρόμοιο, θαρρῶ, παθαίνουμε τώρα καὶ μεῖς «οἱ σοσιαλιστάδες» μὲ τοὺς ἀντιπάλους μας «νατσιοναλιστάς»: Ὁ ἴδιος τρόπος τῆς συζητήσεως ἢ ἴδια ψυχολογία, ἢ ἴδια τακτική!

Τὸ ὅτι τὶς ἰδέαις καὶ τὰ συναισθήματα τῶν νατσιοναλιστῶν τῆχρονος περάσει καὶ ζῆται μετὶ μὲ τὸ παραπάνω, αὐτὸ πιστεύω δὲ θὰ μᾶς τὸ ἀμφισβητήση κανεὶς. Τὸ πὼς γὰρ νὰ φτάσουμε στὶς τωρινῆς μας ἰδέαις ἔπρεπε νὰ περάσουμε μιά βαθμιαία φυσικὴ ἐξέλιξιν, χρόνια δόκιμα νὰ πολεμήσῃ μὲ τὸν ἑαυτό μας, βῆμα πρὸς βῆμα ὑπερασπιζόμενοι τὰ παλιὰ μας ἔνστικτα καὶ τὶς παλιὰς μας ἰδέαις ἀπ' ἄλλας ἀνώτερον κοινωνιῶν, ὥσπου αὐτῆς οἱ τελευταῖαι σιγὰ σιγὰ μπόυ στὴ συνείδησίν μας ὡς καλύτερες, ἐκτοπίζοντας τὶς παλιὰς, — καὶ αὐτὸ πιστεύω δὲ θὰ δυσκολεθῇ νὰ τὸ καταλάβῃ κανεὶς. Οἱ ἀντιπάλοι μας «νατσιοναλιστάς» γὰρ νὰ μᾶς πλεμῆσθον σοφοῖ, ἔπρεπε πρῶτα νὰ μᾶς καταλάβουν ὀρθά. Καὶ γὰρ νὰ μᾶς καταλάβουν ὀρθά, ἔπρεπε νὰ περάσουν τὸν ἴδιον δρόμον ποὺ περάσαμε καὶ μεῖς, νὰ ἐβλεπαν τὰ ἴδια πράγματα, νὰ εἶχαν ζήσει τὶς ἰδέαις ἐντυπώσεις μὲ μᾶς, καὶ τότε μόνον θὰ μπορούσαν νὰ σταθοῦν στὸ ἐπιπέδον μας, τότε μόνον θὰ καταλάβαιναν ὀρθά τὴν ἀποψὴν μας καὶ ἐπομένως θὰ μπορούσαν νὰ μᾶς πολεμήσουν ἀποτελεσματικὰ μὲ τὰ ἴδια μας ὅπλα παρμένα πλέον ἀπ' τὸ ὄπλοστάσιόν μας. Αὐτὸ ὅμως δυστυχῶς δὲν ἔγινε καὶ γι' αὐτὸ οἱ ἀντιπάλοι μας ἀναγκάζονται νὰ μεταχειριστοῦν στὴ συζήτησιν τὴν τοκτικὴν τοῦ συντηρητικῆς ποὺ ἀνάφερα παραπάνω, παραβλέποντας τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος καὶ χανόμενοι σὲ μικρολογίαις, παίρνοντας κομμάτια μόνον ἀπ' τὸ σύστημα μας καὶ δίδοντάς σ' αὐτὰ δικό τους αὐθαίρετο φωτισμὸν, σοφιστεῦντάς καὶ στρεβλώνοντας πολλὰ, φορές τὰ λόγια μας, ἀπαράλλαχτα ὅπως κάνει ὁ καθαρουμευσιάνος μὲ τοὺς δημοτικιστάς! Γὰρ νὰ μὴ φανῶ ὅτι ἀδικῶ τοὺς ἀντιπάλους μου, θὰ προσπαθῶ νὰ ἀποδείξω ὅσα λέω μὲ γεγονότα καὶ

παραδείγματα: Ποιά εἶναι, κυρίως εἶπειν, ἡ οὐσία τοῦ συστήματός μας, ἢ βάση ὄλου τοῦ οικοδομημάτων μας; Μὲ λίγα λόγια μπορεῖ νὰ διατυπωθῇ στὰ ἑξῆς ἀξιώματα:

- 1) Ἡ κοινωνία αὐτὸς σύνολον ἔχει δικούς της νόμους, σύμφωνα μὲ τοὺς ὁποίους ἐξελλίσσεται, καὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι διωσδιόλου ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ Α καὶ τοῦ Β. 2) Τοὺς νόμους αὐτοὺς μόνον ἀντικειμενικὰ, ἐπιστημονικὰ μποροῦμε νὰ τοὺς σπουδάσουμε καὶ νὰ τοὺς καταλάβουμε, καὶ ἀποὺ τοὺς καταλάβουμε, τὸ πολὺ πολὺ νὰ τοὺς ὑποδομηθῶμε συνειδητὰ, ἐνεργῶντάς σύμφωνα μὲ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐξελλίξεως, ποὺ μᾶς εἰδείξῃ ἡ ἀντικειμενικὴ σπουδῆ. 3) Κάθε ἐνέργεια καὶ δράσις ἀντιθετὴ μὲ τὴν φορὰ τῆς ἐξελλίξεως εἶναι καταδικασμένη σὲ πλήρη ἀποτυχία. 4) Ἡ ἀντικειμενικὴ κοινωνιολογία μᾶς λέει ὅτι κυρία αἰτία τῆς ἐξελλίξεως τῆς κοινωνίας εἶναι οἱ ὀλικῆς ἀνάγκες τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ διαρκῆς του τάσις νὰ τελειοποιῇ τὴ ζωὴν του, τελειοποιῶντας τὰ ἐργαλεῖα του, τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς τῶν προϊόντων του. Γὰρ τοῦτο ὅσο περισσότερο εἶναι ἀνεπτυγμένα τὰ παραγωγικὰ μέσα, ἡ τεχνικὴ μανθὴ κοινωνίας, τόσο περισσότερο ἐξελιγμένη ὁικονομικῶς καὶ προοδευμένη καθ' ὅλα εἶναι καὶ αὐτή. 5) Ἡ ἰδεολογία ἐν γένει δὲν εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπ' τὶς ὀλικῆς ἀνάγκες, ἀλλὰ πάντοτε προσδιορίζεται ἀπ' αὐτῆς. Ἰδεολογία ἐπίσημη, ἀντιθετὴ μὲ τὰ ὀλικὰ συμπεριφορὰ τῆς κυριαρχούσας κοινωνικῆς τάξεως δὲν ὑπῆρξε ὡς τὰ τώρα ποτενὰ καὶ δὲν μπορεῖ ποτε νὰ ὑπάρξῃ. 6) Κάθε ἰδέα «περὶ προόδου» ἔξω ἀπὸ τὴν ἀντικειμενικὴν ἐξέλιξιν, εἶναι διωσδιόλου ἐπικειμενικὴ ἔννοια, καὶ συνθῆσις δὲν εἶναι ἄλλο τι, παρὰ ἀνατοκλάσιον τῶν ἐνστικτῶν, τῆς ἰδιοσυγκρασίας, τοῦ κοινωνικῆς θέσεως καὶ τῆς «ἐπίσημης ἰδεολογίας» τοῦ καθενὸς καιροῦ καὶ τόπου. 7) Ἡ ἀντίθεσις τῶν ὀλικῶν συμφερόντων γενεῶν τὴν ἀντίθεσις τῶν κοινωνικῶν τάξεων καὶ ἐπομένως τὴν πάλιν τους, ἡ ὁποία πάντοτε παρακωλύεται καὶ ἀπὸ ἀνάλογη ἰδεολογία τῶν μαχόμενων μερῶν. Ἡ πάλιν αὐτὴν συμφερόντων καὶ ἰδεῶν εἶναι ὁ σπουδαιότερος παράγων τῆς κοινωνικῆς προόδου κτλ. κτλ. κτλ.

Ἀναφορικῶς μὲ τὴν Ἑλλάδα εἶπαμε: 1) Ἡ σημερινὴ Ἑλλάδα, κατ' ἀντίθεσιν μὲ τὸ ἀριστοκρατικὸν Βυζάντιον, εἶναι διωσδιόλου ἀστικὸ κράτος. 2) Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἄν καὶ ἀσφῆρε συγκεκριμένον χαρακτῆρα καὶ ἐκρηγῆσιν εἰς ὁνόματι ἀρετῆς ἀριστοκρατικῶν ἰδεῶν ἐν τούτοις

κατὰ βάθος ἦτο ἀστικὴ ἐπανάστασις», ἢ ἡποία τότε μόνον μπόρεσε νὰ πραγματοποιηθῇ, ὅταν τὰ ἀστικὰ στοιχεῖα τοῦ ἔθνους ἐφθασαν σὲ μεγάλη ὁικονομικὴ ἀκμὴ καὶ εἶχαν ζυγνημένο πιά τὸ ἔθνικον αἰσθημα καὶ τὴν ἰδέαν τῆς πατρίδας, ποὺ τὴν εἶχαν ρίξει στὴ μέση οἱ ἀστικῆς ἐπαναστάσεις τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. 3) Ἡ ἀστικὴ μας τάξις εἰδείξῃ ὅλην τὴν τῆ ζωτικότητα καὶ τὸ σφρίγγον ἐνῶσω πάλεσε μὲ ἀνώτερες τάξεις: πρῶτα μὲ τοὺς φεουδαίους Τούρκους καὶ κατόπι μὲ τοὺς ἀριστοκράτας Βαυκρούς. Μόλις ὅμως ἔμεινε μόνη κυρίαρχη, χωρὶς ἀντιπάλους ἀπὸ πάνω καὶ ἀπὸ κάτω, ἔπρεπε σὲ στασιμότητα καὶ σπῆλαια. 4) Ὅλα τὰ φάρμακα ποὺ μᾶς πρότειναν ὡς πρῶτα διάφοροι «οὐδομιστῆς» πρὸς θεραπείαν τῆς ἀστικῆς μας σπῆλαιας, ἔμειναν χωρὶς κανένα ἀποτελεσμα, γιὰτι ἦταν ἀστικὰ φάρμακα κατὰ ἀστικῆς ὁρωσίως. Μόνον «ἐργατικὰ, ἀροληταρικὰ» φάρμακα θὰ μπορούσαν νὰ γιαιτρέψουν τὴν ἀστικὴν μας ἀρρώστια. 5) Αὐτὸ μὲ τὸν καιρὸ θὰ γίνῃ, ὅχι γιὰτι τὸ ἐπιθυμοῦμε εμεῖς, ἀλλὰ γιὰτι θὰ τὸ φέρῃ ἡ ὁικονομικὴ ἐξέλιξις μόνη της. Καὶ σὲ μᾶς θὰ γίγῃ ὅ,τι γίνεταί στὴν Εὐρώπη, ἀφοῦ σὲ ὅλα πῆραμε τὸ δρόμον της, ὅπως ἔπρεπε καὶ νὰ τὴν πάρουμε ἀναγκαστικὰ!

Αὐτὸ εἶναι μὲ σύντομα λόγια τὸ σύστημα μᾶς. Ἄν οἱ νατσιοναλιστῆς ἤθελαν νὰ μᾶς πολεμήσουν σοβαρὰ, δὲν εἶχαν παρὰ νὰ ἀναίρουν, νὰ καταρρίψουν τὰ ἀξιώματά μας αὐτά. Ἐπρεπε δηλαδὴ νὰ ἀποδείξουν: 1) Ὅτι ἡ κοινωνία δὲν ἔχει δικούς της νόμους, ἀνεξάρτητους ἀπ' τὴ θέλησιν τοῦ Α καὶ τοῦ Β. 2) Ὅτι δὲν ὑπάρχει καμιά ἀνάγκη νὰ σπουδάσουμε ἀντικειμενικὰ κάποιους κοινωνικοὺς νόμους, ἀλλ' ἄπλως νὰ φανταστοῦμε μόνον τὴν καλύτερη ἐννοια τῆς προόδου, ἐφαρμολογώντας τὴν κατόπι στὴν κοινωνία. 3) Ὅτι κύρια βάση τῆς κοινωνίας δὲν εἶναι οἱ ὀλικῆς ἀνάγκες καὶ αἰτία τῆς ἐξελλίξεως δὲν εἶναι ἡ πρόοδος τῆς τεχνικῆς, ἀλλὰ ἄλλη καὶ ποιά. 4) Ὅτι ἡ ἰδεολογία εἶναι διωσδιόλου ἀνεξάρτητη ἀπ' τὶς ὀλικῆς ἀνάγκες καὶ οἱ μπόρεῖ νὰ ὑπάρξῃ ἐπίσημη ἰδεολογία ἀντιθετὴ μὲ τὰ ὁικονομικὰ συμπεριφορὰ τῆς κυριαρχούσας τάξεως κτλ. κτλ.

Καὶ ἀναφορικῶς μὲ τὴν Ἑλλάδα ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀποδείξουν: 1) Ὅτι ἡ ἐπανάστασις μας δὲν ἦταν καθόλου ἀστικὴ, ἀλλ' ὅτι τὴν ἔκαναν ἢ οἱ φαναριῶτες καὶ λοιποὶ κοτσαμπάσιδες καὶ πρῶχοντες ἢ ἔγινε ἀπὸ ἄπλους ἰδεολογικοὺς ἔθνικοὺς λόγους, χωρὶς καμιά πραγματικώτερη, οὐσιαστικώτερη βάση. 2) Ὅτι ἡ μπουρζουαζία μας δὲ σάπτισε ἀπὸ ἔλλειψιν ἀντιπάλων

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΞΕΓΥΜΝΩΜΑΤΑ*

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΣΗΜΑΔΙΑ ΖΩΗΣ

§ 1

Τὸ ἔθνος.

Περάσαμε ὡς τὰ τώρα τρεῖς καὶ τέσσερις αἰῶνες, ὅμως κάτω στὴ βαθεῖαν τὴν ἀντάρα, ἀπὸ τῆς ψυχῆς ποὺ διαθήκαμε γὰρ νὰ καλοδοῦμε τοὺς ἔθνικοὺς ἀρχηγούς, δὲν μπορέσαμε νὰ ζανοίξουμε ἴσα ἴσα ἕκαστον ποὺ πρῶτον ἀπ' ὅλα ἔπρεπε ἴσως νὰ γνωρίσουμε καὶ νὰ με-

λετήσουμε, — τὸ ἴδιον τὸ ἔθνος δηλαδὴ ὅσο ἔθνος ἀπόμεινε ἀπὸ τὴν φυγάδα καὶ ἀπὸ τὴν ἀλλαξοπιστία. Τὶ ἔκαμε, πῶς ἔζησε καὶ πῶς σῶθηκε, ἀρσιμένο καθὸς εἶτανε στὴν τύχη του τὴ μαῦρη, ἀνοδήγητο, ἀ προστάτευτο, ἔρω καὶ μονάχο. Δίχως φῶς ἀπὸ πάνω του, καὶ ὅμως γνωρίζε κάπως τὸ δρόμον του. Τριγυρισμένο ἀπὸ ἐναντίας ξένες φυλές, ζουληγμένο καὶ στραγγισμένο ἀπὸ φυλὴ ἀκόμα πιὸ ξένη καὶ πιὸ ἀνθεθνική, τὴ φυλὴ ποὺ ἤθε καὶ φώλιασε μέσα καὶ μέσα στὰ λημέρια του, καὶ ὅμως ὁ χαρακτῆρας του δυνάμεινε ἀντίετ νὰ κρυσταλλῆ δλοτέλεια.

Ἡ μερίδα τοῦ ἔθνους ποὺ ἀπόμεινε στὸν τόπον ἀκέρεια καὶ ἀνάλλαξις δὲ γλύτωσε μῆτε μὲ καμιά παιδευτικὴ βοήθεια ἀπὸ δασκάλους, μῆτε μὲ πνευματικὴ βοήθεια ἀπὸ ἱερέους. Οἱ δασκάλοι μάλιστα εἶχαν ἴδιοι τους ἀνάγκη βοήθειαι ἀπὸ τὸ ἔθνος. Ἐμεινε ὁ λαὸς ἀκέρειος καὶ ἀνάλλαξις μόνον καὶ μόνον ἐπειδὴ ἀποτραβήχθηκε μέσα στὸ φυσικὸν τοῦ σώλου, μέσα στὴν ψυχὴν του τὴν ἀπίθανη, καὶ ἔτσι μ' ὅλες τῆς κακορίζικιαις ποὺ φέρνει τέτοια ζωὴ μόνονχωντη, μονότονου καὶ ἀσύνταξη, μ' ὅλα τὰ πάθητα, τοὺς ἐγωισμοὺς καὶ τὶς βαρβαρότητες, τὴν ψυχὴν ὅμως τῆς ψυχῆς του, δηλαδὴ τὴ γλώσσα, φρονήματα, παραδόσεις, ἐλπίδες, ἀγάπη τοῦ ἀγῶνα, ἀγάπη τοῦ τραγουδιοῦ,

καὶ προπάντων ἀγάπη τῆς πατρίδας, αὐτὰ ὅχι μόνον νὰ τὰ χῆσιν δὲν μπόρεσε, μὰ καὶ τὰ ἔθερε καὶ: τὰ μεγαλῶνε μὲ τὴν ἀφαντὴν, τὴ σκοτεινή, τὴν ἀταχτη καὶ ἀκανόνιστη ὑπαρξὴν του.

Λές καὶ τὰ θάνατα φυσικὰ καὶ κλιματικὰ στοιχεῖα ποὺ ἐνωθήκαμε μιά φορὰ γὰρ νὰ γεννηθῆναι καὶ νὰ πλάσουν τὴν ἀρχαία τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν, μαζεύτηκαν πάλι γὰρ νὰ τῆς δώσουν τοῦλάχιστον ὅση τῆς χρειάζετανε δύναμη γὰρ νὰ βροταχῆ, νὰ ζανολήσῃ, νὰ ἐλπίσῃ, νὰ κρυσταλλῆ. Ἔτσι ἐκναγεννήθηκε ὁ Ἑλληνισμός, καὶ ὅχι μὲ τῆς ψυχῆς τὰ βιβλία, ποὺ ποτεῖς ὁ λαὸς δὲν τὰ διάβαζε.

Πολὺ φρόνιμα λοιπὸν λέχτηκε πῶς ὁ μόνος ἀληθινὸς εὐεργέτης τοῦ ἔθνους σ' αὐτὴ τὴ μεγαλύτερη, καὶ μακρινώτερη ἀπὸ τὶς συρροές του, εἶταν τὸ ἴδιον τὸ ἔθνος.

Πρὶ νὰ προχωρήσουμε ὅμως στὴν ἱστορικὴ καὶ ψυχολογικὴ ἀναλυσι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τῆς Τουρκοκρατίας, καλὸ νὰ κοιταξοῦμε δυὸ τρία ἔθνολογικὰ σημεῖωματα.

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ στὸν ἀριθ. 281.

λων και πάλη, αλλά από άλλους λόγους και ποιούς; 3) Ότι δεν θα πάρουμε καθόλου το δρόμο της Ευρώπης και επομένως δι' θά γίνη σέ μας θ, τι γίνεται εκεί, αλλά θα γίνη κάτι άλλο και τι θα γίνη κτλ κτλ κτλ.

Και τώρα ρωτώ κάθε σοβαρό άνκνώνστη: Τό κταν αυτό οι αντίπαλοι μας νατσιοναλιστές; Άναίρεσαν σοβαρά τὰ αξιώματά μας; Άν εξαίρεσου μερικες άδύνατες άπόψεις του κ. Ραμαζ ν' άμφισβήτηση την άλήθεια μερικων επιχειρημάτων μας οι άλλοι ουτε πρόσξαν σχεδόν την αούσια του συστήματός μας. Άς άναλύσουμε μια στιγμή τις άδύνατες άντιρρήσεις του κ. Ραμαζ. Πρώτα άπ' όλα μας έρωτα: «μπορει η κοινωνιολογια να γίνη θετικη ή πιστήμη με βίθικια πορίσματα σάν τις φυσικες επιστήμες;» Τόσο θετικη σάν τις φυσικες επιστήμες βίθικια δεν μπορεί να γίνη, γιατί το υλικό του κοινωνιολόγου δι' μοιάζει, καθόλου με το υλικό του φυσιοδίφη και το σπουδαιότερο: ο πειραματισμός σ' αυτήν άποκλείεται. Άπ' αυτό όμως δεν έπεται ότι η κοινωνιολογια δεν μπορεί να κάνη τίποτε και δεν πρέπει να λαβαίνεται ύπ' όψη—όπως λεί ο κ. Ραμαζ! Η ψυχραιμη άντικειμενική κοινωνιολογια μπορεί να κάνη πολλά, μεταχειρίζομενη τη μέθοδο των φυσικων έπιστημων! Τι κάνει ο φυσιοδίφης; Σπουδαζει ψυχραιμη και άντικειμενικά το υλικό της φύσεως, μαθαίνει τις ιδιότητές του, προσπαθει ναύρη γενικούς νόμους που το διέπουν, κάνει άναλογίες και περαματα και καταλήγει στο τέλος σε ώρισμένα θετικα πορίσματα (τα όποια μεταχειρίζεται κατόπιν ο ίδιος και οι άλλοι για άποκειμενικούς πλέον σκοπούς!) Τό ίδιο μπορεί να κάνη και ένας κοινωνιολόγος. Μπορει κι αυτός να σπουδάση ψυχραιμια και άντικειμενικά το κοινωνικό υλικό, μαθαίνοντας τις ιδιότητές του, προσπαθώντας να βγάλη γενικούς νόμους που το διέπουν, σπουδαζει την πορεία του σ' όλους τους καιρούς, κάνει άναλογίες βρίσκοντας όμοια ή συγγενή αίτια και άποτελέσματα και καταλήγοντας στο τέλος σε ώρισμένα πορίσματα για την πραγματικη σημασία της τωρινής κοινωνίας και την πορεία της εξέλιξης (τα όποια πορίσματα μπορεί κατόπιν να μεταχειριστή αυτός και οι άλλοι για άποκειμενικούς σκοπούς). Ένωσεται έδω σπουδαίο ρόλο παίζουν το ψυχραιμο και η άντικειμενικότης του κοινωνιολόγου, γιατί οι περισσότεροι, ως δρώντα και αβού μέλη της κοινωνίας, εύκολα παρασύρονται από άποκειμενικά συναισθήματα, έυστία, ή και συμφέ-

ροντα και βλέπουν τα πράγματα όχι όπως είναι, άλλ' όπως επιθυμούν να είναι. Σ' αυτό όμως δι' φταει βίθικια η κοινωνιολογια. Παράδειγμα «άντικειμενικής κοινωνιολογίας» είναι ο μαρξισμός, γι' αυτό και είναι το πλησιέστερο προς την πραγματικότητα κοινωνικό σύστημα. Γι' αυτό και οι τόσες του θουμάσιες διαγνώσεις και προγνώσεις που έκανε και κάνει για την εξέλιξη των ευρωπαϊκων κοινωνιών. Η «άντικειμενική κοινωνιολογια» άφου σπουδάση ψυχραιμια το τι έγινε εστατώρα και τι γίνεται σήμερα προλέγει το τι θα γίνη στο μέλλον. Ένω η «άποκειμενική κοινωνιολογια», χωρίς να σπουδάση τίποτα άντικειμενικά, έρχεται και μας λεί το τι πρέπει να γίνη! Άπ' έδω φαίνεται η τεράστια διαφορά τους: Η πρώτη προσπαθει να μας δώση την άντικειμενική πραγματικότητα, η δεύτερη μας προσφέρει μόνο άποκειμενικές επιθυμίες και ευλαθείς πόθους! Για τούτο η συγχή επαλήθευση και ο έλεγχος της πρώτης και το διαρκές ναύχιό της δεύτερης!—

Άλλο σημείο που επιμένει ο κ. Ραμαζ είναι: άν εξέλιξη και πρόοδος είνε ένα και το αυτό; Υστερα από τόσα που είπαμε για το έντελώς άποκειμενικό της έννοιας πρόοδος και της μόνης ύπαρχουσας άντικειμενική εξέλιξος, είναι περιττό να συζητήσουμε με πολλά λόγια το σημείο αυτό. Άν όμως ο κ. Ραμαζ δεν πείθεται και επιμένει στην έννοια «της προόδου», τότε ως συνεπής άνθρωπος πρέπει να μας πη πως φαντάζεται την πρόοδο εν γένει, δίνοντας τη «φόρμουλα» της για όλες τις εποχές. Έτσι τουλάχιστο έκαναν οι συνάδελφοι του ευρωπαϊκοι άποκειμενικοί κοινωνιολόγοι και καθένας τους μας έδωσε και από μια φόρμουλα προόδου! Τόν συμβουλεύω όμως, σάν έμπειρος λιγάκι σ' αυτά, να μη χάνη τον καιρό του με αφόρμους προόδου! γιατί η άμελικτη άντικειμενική εξέλιξη που κατασύντηψε τόσες «φόρμουλες» περιώνμων άγγλων, γάλλων και γερμανων κτλ. ουτοπιστών και τελευταία στη Ρωσία την περίφημη αφόρμουλα προόδου του περιώνμου Μιχαήλοβσκη, πολύ εύκολότερα θα κατασυντρήψη και τη «φόρμουλα» του κ. Ραμαζ!

Κατόπιν ο κ. Ραμαζ μας λεί πως ο Μαρξισμός δεν είναι άπόλυτη επιστημονική άλήθεια». Μά ποιός τον έπτε για τέτοια; Άν τον παραδεχόμεθα, το κάνουμε γιατί βλέπουμε την άπέραντή του ύπεροχη άπέναντι στα άλλα «άποκειμενικά συστήματα». Άν μας δείξη ο κ. Ραμαζ κανένα άλλο σύστημα

που να εξηγή και προβλέπη καλύτερα τα κοινωνικά φαινόμενα, έμμεθα πρόθυμοι να το παραδεχούμε, άφίνοντας το Μαρξισμό.

Όσον άφορμ την πάλη του πνεύματος, που τη θέλει και αυτή σπουδαίο, ανεξάρτητο παράγοντα της εξέλιξος, τον παραπέμπω σε κείνα που είπα παραπάνω: να μου υποδείξη μια και μόνη επίσημη ιδεολογια, που να είναι αντίθετη με τα συμφέροντα της κυριαρχης τάξως. Τό ότι γίνεται πάλη πνεύματος εν' άλήθεια, άλλ' αυτό δεν είναι τίποτε ανεξάρτητο, παρά μόνο άπλη σκιά και άντανάκλαση βαθύτερης πάλης υλικων και κοινωνικων συμφερότων. Άν δεν προηγούνταν οι υλικές αυτές ανάγκες, δι' θά άκολουθούσαν οι άνάλογες ιδέες. Αυτά είναι, νομίζω, τα σπουδαιότερα σημεία της άντιλογίας του κ. Ραμαζ. Την άδυναμία τους τη βλέπει φανερά καθένας. Στα άλλα λεγόμενά του για την εξέλιξη της κοινωνίας μας, της βιομηχανίας μας, για τους έργατες κτλ. δεν άπαντώ, γιατί, πιστεύω, ο ίδιος θα θεωρή τώρα τις γνώμες του έκείνες: «αποϊστορικές».

(άκολουθεί)

Γ. ΣΚΑΗΡΟΣ

Ο Υ Μ Η Σ Η

...ω θύμηση γλυκά, σ' μου φερώνεις την ψυχή

Ψυχή, ω ψυχή θυμάμοιη και ζωλοικαρήμη το μαυρο γράφι ήπλόθηκε άπάνου σου και φιλώνη τα πάντα, και κρυφοφωρεί τη ήση τρομαγμένη, και όβρειται όπου λυώνονται τα βογγητά του Γενόη.

Μα ξαναθάροσε, ω ψυχή, και τά, χρωσες δυό άχίτες στην κορυφή το σύγγρου δειλά σου άντιφωρίζουν μια φτυχιόμη σου στιγμή.—Θυμάσαι; Κάποις έίδες στο γέμα γέγραμ χρωσική τον 'Ηλιο να θυμίζου.

Λευκάδα

ΑΔΚΑΙΟΣ

Η ΛΑΓΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

είναι ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ για το λαό και δέχεται καταθέσεις από μια δραχμη ή άπάνω. Σου πλερώνει τόκο 4 1/2% και σου δίνει πίσω τα χρηματά σου όποτε θελήσεις είτε όλα είτε μέρος άπ' αυτά.

§ 2

Τα έθνολογικά μας.

Άπό την Άλωση ως την Έπανάσταση δι' αυ νέθηκε τίποτις που να ενεκατίψη τη φυλή, καθώς γίνονταν έλλοτες. Όσοι έφειγαν ή τουρκέβανε, χανόνταν. Όσοι όμως μνήκανε, δεν είχανε μήτε Ιόθους να φοβούνται μήτε Σλάβους, μήτε Βλάχους, καθώς προτήτερα. Όσο για το Τούρκικο το σται χείο, το γνωρίζουμε και χωρίς να λεχτή, πως αυτό ποτέ μ'ήπ' ένώθηκε με το δικό μας, μήτε εΐτανε δυνατά να ένωθ. για λόγου γνωστούς μας κι αυτούς. Άφίνοντας τις άρχαιότερες τις Γοθικές εισβολές, που καθώς είδαμε (1) χρησιμέψανε για να διασωσούν το Έθνος, κι όχι για να το νοθέψουνε, έχουμε τις Σλαβοσυνφάγικες και τις Βλάχικες ως το δωδέκατο τον αιώνα, τις Άρβανίτικες το δέκατο τέταρτο τον αιώνα, τέλος τους Φράγκους, άν κι αυτοί μήτε τρήα δι' μας; Άλλάξαν, παρά μέινανε χω-

ρισμένοι, άπάνω κάτω καθώς οι Τούρκοι. Έκείνο που πρέπει να θυμόμαστε και να λογαριάζουμε πάντα μελετώντας αυτό το ζήτημα είναι η άπορορητική ή δύναμη της φυλής μας. Λίγες φυλές την έχουνε σε τέτοιο βαθμό. Είναι οι Άγγλοι που χάψανε ούσωμως τους Νορμαντούς τον έντέκατο τον αιώνα, οι Άμερικανοί που σήμερα δίχως την παραμικρή δυσκολία άπορορησανε μιλλιούνια Γερμανοσκαντινχούς κι άλλους, έμιασε κι εμείς, που άρχισαμε με τα Ρωμαϊκά τα συστήματα, νομοθετικά κι άλλα, για είδος άρεχτικό, έπειτα χω νέψαμε Γόθους, Σλάβους, και μερικούς από τους άλλους που άναφέρθησαν παραπάνω, και τόσο τέλεια τους λιώμασε στη συζύμωση, που σημάδι τους δι' βρίσκεις μήτε σε Μοριά μήτε σε Καθαρό Έλλάδα, μήτε σε νησιά, παρά μερικά γεωγραφικά όνόματα ζυχικά και παρωμερα.

Άφιοβλία δι' χωρεί πως το μεγαλύτερο μέρος της έθνικής αυτής δύναμης το χρωστούμε στη Γλώσσα, την όλω διαόλου ιδιόρρημη, άπραγη, άλοαθη, άβλαχη, και σύγκαιρα δυνατή, βαθιόρρη, άψηλόκορη, καρτερή και πλούσια, άκούα και στήν πιο ταπεινή εποχή της. Ίσως έγουνε να πούνε και μερικά άλλα περιστατικά. Όσο όμως κι άν ενεργήσαν

κι αυτά, θα μνήσκη πάντα άναντίλεχτος κι άκαταπόνητος ο λόγος της γνωστικής έπιρροής, που ως και τους Φράγκους τους συνεπηρε, άφου Φράγκος έγραψε τα Χρονικά του Μοριά, για Φράγκους τζιγραφας, κι όμως Φράγκικα δεν τα έπτε.

Ό; τόσο φαίνεται σάν παράξενο που οι Άρβανίτες κι οι Βλάχοι, μάλιστα οι πρώτοι, που είναι και συγγενική μας φυλή, που ζήσανε και πολεμήσανε μαζί μας, κατορθώσανε να φυλάξουνε τη γλώσσα τους σε κάμποσα μέρη. Ίσως έπειδή εΐταν παραπολύ μεγάλοι ο αριθμός τους, όσο κι ε βγαίνανε λιγότεροι άπ' έμάς. Πάει να πη λοιπόν πως οι Σλάβοι δεν εΐτανε δι' και τόσο πολυάρθμοι στη Θεσσαλία, Ήπειρο, Αίτωλία κι άλλου, που χάθηκε όλότελα η γλώσσα τους, παρά μόνο στη Θράκη και στη Μακεδονία, που έμειναν ως τα σήμερα ένα μικρό μέρος αλαβόγλωσσοι κατά το μέσογειο.

Καταστρώνοντας τα αυτά κι άλλα παρόμοια με τη συνήθεισμη του περιστατούνη ο δικός μας, άναφέρει και κάτι που πρέπει να ξαναειπωθ. έδω, για λόγο, πολύ σπουδαίο. Ότα στα 1265 ο Ρουλιέλιος ο Βιλλεαρδουίνος έπαόλησε από το Μοριά στους Τούρκους τους μιστωτούς του, πολλοί τους προτιμήσανε να μέινουνε, βαφτιστήκανε, πήραν γυναίκες

1) Ίστ. Ρωμ. Σελ. 141/142.

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΔΙΗΓΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΡΡΩΣΤΟΥΣ

Αριθ. 8.

Δημοικὸ Νοσοκομείον «*Η Έλλάς*». Κλινικὴ τοῦ καθηγητῆ κ. Γεωργίου Φωκά.
«*Αἰθουσα Παύλος Αἰγινητῆς*».

Θεμιστοκλής Ἀναδιώτης, ἀπὸ τῆ Ντόμπραινα (Φθίβα), 37 χρονῶν, γεωργός (καὶ ποιμένος). Ἐχει πέτρα στὴ φούσκα (λίθον τῆς κύστεως).

«Ἐτοῦτο τοῦχα ἴσα μὲ δυό-τρὶς χρόνια ἐγὼ κ' ἔκανα κ' αἷμα κ' ἄμα ἔκανα αἷμα μουρῶνταν πὼς ζαλαρῶνκα μὲ τὸσον καιρὸ ἔτσι αὐτὰ τὰ πέρασα· τώρα, εἶχα κἀνα μῆνα, ἦρθα στὴ Φθίβα· μὲ βαλαν καθετῆρα ἐκεῖ κ' ἀρχίτισε τὸ νερὸ μου καὶ δὲν τὸ βάσταγα βλότεια· μῆρα νύχτα πᾶναιε μοναχοῦ του·» ὕστερα ἀπὸ ἕνα μῆνα ζαναβούλωσε καὶ ματκίρθα στὴ Φθίβα καὶ ματα μὲβαλε αὐτὸν τὸν καθετῆρα καὶ ζεβούλωσε καὶ μῦδειπε, δὲν ἔχεις χωρεμὸ ἐδῶ, μῦδειπε: πρέπει νὰ πᾶς στὸ Πολιτικὸ νοσοκομείον στὴν Ἀθῆνα· γιὰτ' ἔχεις πέτρα μέσα καὶ πρέπει νὰ σοῦ γίνη ἐγχείριση. Κ' ἐγὼ ἦρθα δῶ· γιὰτὶ ἐδῶ οἱ γιαιτροὶ δὲ ματαγίνονται καλλίτεροι· κ' ἦρθα ἐδῶ· τώρα, λοιπὸν, δὲ βγαίνει τὸ νερὸ μου· βολές βγαίνει, βολές δὲ βγαίνει· κ' ἐρχεται βολές, πού μῶρχειται νὰ σκάσει ζιαιτίας πού δὲ βγαίνει· κ' ἔχω ἕνα μιλίκι πού μῶδωσε ὁ γιαιτρος καὶ τὸ βᾶνω καὶ μ' αὐτὸ ζελευτερώνομα· καὶ βγαίνει· τότενεσ σαβούρα, σὰ μύζα καὶ σὰ γάλα· δὲξὸν ἀπ' αὐτὸ ἔχω καὶ πόνους, ὄντα μῆνει τὸ νερὸ· τὴν ἄλλη ὥρα, σὰ φαούρα ἔχω λιγάκι, σὰ νὰ μὲ τρώει. Κ' ἐτοῦτο, πού λές, θὰ νῆναι ἀπὸ τρία χρόνια πάνω· ἴσια μὲ τρία χρόνια εἶναι· στὴν ἀρχὴ δὲ μὲ στενοχῶρευε τόσο· μ' ἔπιανε μὲ δυὸ μῆρες, ὕστερα μ' ἄφινε ἕνα μῆνα· δσον πᾶναιε ὕστερα τόσο μὲ μᾶζευε· τόσο ἐρχονταν δασύτερα· ἐμένα μου φλίνονταν πὼς μ' ἔπιανε, δποτιε κρύγιωνα, ὄποτιε πετάγιωμαν τὴ νύχτα κ' ἔπινα ἀρπαχτὸ νερὸ· τότες μ' ἔπιανε ἦταν βλαβερό, κατὰλαβες, καὶ μ' ἔπιανε· ὄποτι ἔμπαινα σὲ δουλειὰ καὶ ζεσταίνονκα, μ' ἀπόλαγε· μου φαίνονταν πὼς μ' ἀπόλαε καλλίτερα· τὸ βράδι μ' ἔπιανε, τὸ πρωὶ μ' ἄφινε· στὴν ἀρχὴ ἐρχονταν ἀριὰ καὶ πού ὕστερα, διστηνῶρα, διστηνῶρα, ὄσον πέραγε ὁ καιρὸς· διστηνῶρα, θέλει νὰ πῆ, συχνά, συχνά· ἐσεῖς βᾶλτε τὸ συχνά, συχνά· ἐμεῖς ἐμεστε κλαρίτες ἀνθρώποι καὶ τὸ λέμε κατὰ τὸ δι-

τοῦ τόπου κ' ἐλληνιστήκαμε. Ἀναφέροντάς τα δμως αὐτὰ δὲν τοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ του πὼς μὲ τέτοιους, καὶ μόνον μὲ τέτοιους τρόπους γίνονται αὐτὰ τὰ ἐθολογικὰ συζυμώματα, κὶ ὄχι μὲ τοὺς κανόνες τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας, ὅπως ἤθελε τοὺς Πατριάρχαιδες νὰ κάμουνε στὰ βροντὰ τὰ μῆρα. Σῶνονε αὐτὰ γιὰ νὰ μᾶς δείξουνε πὼς τὰ ἐθολογικὰ μας εἶταν τὰ ἴδια στὴν ἐποχὴ πού ἱστοροῦμε, καθὼς εἶταν ἀρχήτερα, παραρρήτερα, κὶ ἀκόμα πιὸ παραρρήτερα. Τὸ φυσικὸ τῆς φυλῆς ποτὲ δὲ χάθηκε, καθὼς μήτε ἡ γλώσσα τῆς δὲ χάθηκε σὲ καμὴν ἐποχῇ. Νὰ μὴ παραξενευοῦμαστε λοιπὸν ὄταν κάθε λιγο τώρα κὶ ὄμπρός, ἀκολουθῶντας τὸν ἐθνικὸ μας δρόμο, ζαφινζοῦκαμε μὲ συμτώματα πολὺ ἀρχαϊκὰ, μὰ ἐλαττώματα εἶναι, ἀρετίε εἶναι, μάλιστα στὰ Βυζὰν, ἐκεῖ πού θναγκάστηκε νὰ καταφύγῃ τὸ πὸ ἀντρίκιο μέος τοῦ ἔθνους καὶ ν' ἀπογευτῆ λευτεριά, πού μόνον αὐτὴ δύναται νὰ πλάθῃ ἐθνικὸ χαραχτήρα.

(ἀκολουθεῖ).

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

κό μας τὸ συνῆθειο. Ἡ ἴδια μου ἐμένα μου λῆει, τὸ πᾶθι μου αὐτὸ μὴν τυχόν εἶναι κ' ἀπὸ τὸ νερὸ· ἐπειδὴ, ἐδῶ καὶ δεκαπέντε χρόνια κ' ἀπάνω, μὲ πόνεσε ἀπὸ κρύγιωμα τὸ νερὸ μου· ἦρθα τότες στὴ Λεϊθαδιὰ κ' ἕνας γιαιτρος, Σπυροπούλος τὸνομά του· ὄδως γιαιτρικὰ καὶ μου πέρασε· δὲ ματα τῶσιδα τὸ νερὸ ἐκείνο ὕστερα, μὲ τρία τέσσαρα χρόνια, ἀρχίσα κ' ἔκανα αἷμα· ἀριόλογα, ἐδῶ κ' ἐκεῖ, στοὺς πέντε μῆνους μὲ ἰορά, στοὺς δυὸ μῆνους μὲ ἰορά· τώρα ὄμως, ἐδῶ καὶ τρία χρόνια, πού μ' ἔπιανε αὐτὴ ἡ ἀρρώστια, ἐβγαίνα στὸ νερὸ μου ταχτικὰ αἷμα κόκκινο, πότε σὰν κρασί, πότε σὰν αἷμα.

Ὁ ἀρρωστος αὐτὸς ἀπὸ 15 χρόνια καὶ περισσότερο εἰδεινε σημάδια γιὰ πετρώσιμα τὰ σημάδια αὐτὰ χειροτέρεσαν τὰ δυὸ τελευταῖα χρόνια. Στὶς 5 τοῦ μηνὸς ἦρθε στὴν κλινικὴ μας ὄπου διαγνώστηκε πέτρα στὴ φούσκα του. Ἐχρειάστηκε στὴν ἀρχὴ νὰ τὸν καθετηριάσομε· καὶ τὸν τριχοειδῆ καθετῆρα πού κατορθώσαμε νὰ τοῦ περάσομε ἀπὸ τὴν κἀνούλα, τὸν ἀφήσαμε αὐτοῦ τρεῖς μῆρες· ἔπειτα στὶς 13 τοῦ μηνὸς τοῦ ἔγινε ἀπὸ τὴν καθηγητῆ μας κ. Φωκᾶ ἡ ἐγχείριση πού λέγεται κυστεοτομὴ ὑπερηθική. Σ' αὐτὴ τὴν ἐγχειριστικὴ μέθοδο ἀνοίγεται τὸ μπροστινὸ τοίχωμα τῆς φούσκας κάτω ἀπὸ τὴ διπλα πού κάνει στὸ μέρος αὐτὸ ἡ πᾶνα (περιτόναιο). Πρῶτα πλῆθηκε ἀντισηπτικὰ μ' ἐπιμέλεια τὸ ἐγχειριστικὸ ἀλῶνι καὶ ἀποκοιμήθηκε ὁ ἀρρωστος κάτω ἀπὸ τὸ χλωροφόρμιο· κατόπι ἐιδιδῶθηκε τὸ γυριστὸ ἐπίπεδο τοῦ Trendelenbourg ἔτσι ὄστε τὸ σῶμα τοῦ ἀρρωστοῦ μας νᾶχη θέση μὲ τὸ κεφάλι τὸν κατῆρορο ὄσο ἦταν πιὸ πολὺ δυνατὸ. Τὴ φούσκα, ἀφοῦ τὴν πλῆναμε καλὰ μὲ βορικό καὶ μὲ ἀποστειρωμένον νερὸ, ὕστερα τὴν γεμίσαμε ἀποστειρωμένον ἀέρα· καὶ, γιὰ νὰ στεῖκεται ἔτσι φουσκωμένη, ἐδέσαμε μὲ κασιγχιένιο σωλήνα τὴ φύση σφιχτά· κ' ἔτσι ἀρχίσε ἡ καθαυτὴ ἐγχείριση. Ἡ τομὴ ἔγινε στὴ λευκὴ γραμμῇ, ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν ἀφᾶλό καὶ τὸ προκίεφλο· ἀρχίσε ἀπὸ τὴν ἡθική σύμφυση καὶ πῆγαίνε πρὸς τὸν ἀφᾶλό ἔτσι ὄστε ὄλο τὸ μᾶκρος τῆς ἦταν 8—9 ἑκατοστομ· χωρίστηκε πρῶτα τὸ δέριμα κ' ὁ ὑποδερματικὸς συνεχτικὸς ἴσθος, ἔπειτα τὸ ἀπάνω φύλλο τῆς κοιλιακῆς ἀνονεύρωσης· χωρίστηκε ὕστερα τὶ ὄρθοι κοιλιακοὶ μῦες κ' ἔτσι ἐφτάσαμε στὴν κυτταρολιπώδη κοιλότητα τοῦ Rezius. Αὐτοῦ κάνοντας τὸ δάχτυλό μας σὰν εἶδος ἀγιάστρι, πιάνομε τὸν κυτταρολιπώδη ἴσθον καὶ μ' ἕνα σῆριμον τὸν φέρομε πρὸς τὸ ἀπάνω. Μ' αὐτὸ λοιπὸν τὸ κλινικὸ εἰσῆθηκε πρὸς τὸν ἀφᾶλό, πρὸς τὴν ἀπάνω γωνιά τῆς τομῆς, ὁ κυτταρολιπώδης ἴσθος πού γεμίζει τὴν κοιλότητα τοῦ Rezius καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν εἰσῆθηκε καὶ ἡ διπλα τῆς πᾶνας πού στεκεται πᾶντα μπρὸς ἀπὸ τὴ φούσκα· ἀφοῦ ἔτσι ζεγυμῶθηκε τὸ μπροστινὸ τοίχωμα τῆς φούσκας, εὐκολογώριστο ἀπὸ τίς φλέβες πού περῶν ἀπάνω του, ἀνοίχτηκε μὲ τὸ μαχαίρι τόσο ὄστε ν' ἀφήσῃ εἰσοδο ἀρκετὴ γιὰ τὴν κοιλότητα τῆς φούσκας· ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀνοιγμα ἐβγάθηκε μὲ μὲ ἴσια λιθοκλίδα λιθῆρι σκληρὸ (ἀπὸ ὀξυκάλια ἑλατὰ) πού ζύγιαζε 75 γραμ. Μετὰ, ἐπλύθηκε ἡ κοιλότητα καλὰ μὲ βορικό καὶ ἀποστειρωμένον νερὸ, καὶ διασωληνώθηκε μὲ τοὺς σιφονοσωλήνες τοῦ Perrier-Guyon· ἀφῆθησαν τὰ τοίχωματά ἀπὸ πᾶνω κ' ἀπὸ κάτω, πρῶτα τῆς φούσκας· ἔπειτα τῆς κοιλιακῆς ἔτσι, ὄστε νὰ μῆνι μόνο τὸ ἀνοιγμα πού περῶσαν οἱ σωλήνες· καὶ τελεσταῖα ἔγινε ἕνας σφιχτὸς ἐπίδεσμος καὶ τέλειωσε. Ὁ ἀρρωστος μας εἶναι ἀψύρετος, πηγαίνει καλὰ καὶ πολὺ γλήγορα θάναε σὲ κατὰσταση ν' ἀφήσῃ τὸ κρεβᾶτι του· στὴν ἀρχὴ ἀκόμα ἔχουν βγαλῆ κ' οἱ

σωλήνες κ' ἔχουν φαρτῆ ἐντελῶς τὰ τοίχωματά. Αριθ. 9.
Κωνσταντῖνος Νικολάου, ἀπὸ τὴν Κύπρο (ἀπὸ τὴν Πάφον, Στρομνὴν τὸ χωρὶκὸ), εἰκοσι χρονῶν, ἐργάτης· ἔχει βγάλσιμο παθολογικὸ τοῦ ἰσχύου (τὸ πόδι μου ἐβκαλα καὶ πονῶ το, δὲν ἤμπόρ' ἀ περπατήσω).

«Τώρα πόνεσα μεσ' στὴν κλειδωση λῶν· λάντσεψέ με λῶν πρῶτα· λῶν, λῶν πολλοῦνησαν οἱ πόνοι· ἔχει χρόνον καὶ πᾶσι τώρα· λῶν, λῶν καὶ πολλοῦνησαν οἱ καμμοὶ· λῶν κατ' ὄλο, ὄστε καὶ πῆσαιε χαμαὶ στὴν κλινῆ. Ἐπειτα πῆαμε στὸ γιαιτρον στὸ Χτήμα. Ἐπῆραμε μεῖς τὸ γιαιτρον, ἐβλοτόμησέ μου τὸ βλοτόμησέ μου τὸ κ' ἀνοίξέ μου πληγὴν· κ' εἶ χαμαὶ πού πόνου· λῶν τόπον ὄσο νᾶχη τὸ γέμπους· ἐβκαλεν ἴσια μὲ δυὸ ὀκάδες ὕλην· τὸ μέσα· μετὰ, ἔρχισα καὶ γιάνησα· καὶ μῆνυσα τὸν πατέρα μου κ' ἦρτε νὰ μὲ πάρῃ στὸ χωρικό μου· στὸ δρόμον ὄπου πῆαίνα, κρέμπα ἀπὸ τ' ἄλογον κ' ἀνοίξεν ἡ πληγὴ πού εἶχα κ' ἔτρεχεν αἷμα· χτύπησα τὸ πόδι μου καὶ τάραινε ὁ κόκκαλος ἐδῶ στὴν κλειδωση· ὁ γιαιτρος εἶπεν δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ χτύπος πού χτύπησα, ἀλλὰ εἶναι ἀπὸ τὸ πᾶθος πού εἶχα· πολὺν αἷμα ἔτρεχεν, σὰν τὴν φουτᾶναν ἔτρεχεν· δὲν ἐστέκετο τὸ γαῖμα·ν· δυὸ μερνούχτα ἔτρεχεν, ἔτρεχεν· ἐβγήκε τὸ γαῖμα μου, δὲν ἔμεινε σταῆν πᾶνω μου· ὄτι κ' εἶδαμεν ἔτσι πὼς ἔτρεχεν τὸ γαῖμα ἐμεταλάβαιν με, ἐκάμαν ἀγιον εὐκέλεος, γιὰτ' εἶπαν πὼς ἡ ὄρα ἐν μ' ἔχει· θ' ἀποθᾶνω καὶ δὲ θὰ γυρίσ' ἡ ὄρα νὰ μ' εἰρη· ἦμον κατὰκοιτος χαμαὶ στὴ στρώση· ἐν ἡμπορούσαν νὰ μὲ ταραῶσι· ἐν μ' ἐτάρασαν, ἐτάρασα· ὄνταν ἐπῆσα στὸ καλλίτερον εἶπαμε ναῦνον σαράντα μούτες τῶ δεντρῶ καὶ νὰ κάμω θερμὸν νὰ λούνω τὸ πόδι μου· καὶ θὰ γιάνω εἴπασι·ν· πῆαμεν ἐμεῖς κ' ἦραμεν σαράντα μούτες τῶ δεντρῶ· καὶ κάμαμεν τί λογιῆς μᾶς εἶπασι· ἀπὸ βλα τὰ εἶδη τῶ δεντρῶ, σαράντα εἶδη· καὶ κάμαμεν τὸν θερμὸν καὶ λούνομον ταχτικὰ, δυὸ φορές τὴν ἡμέρα· κατόπι εἰς τὸ μέρος πού πονοῦσα ἐφάνηκεν ἔτσι πρῆσμα· καὶ λέγασι·ν· θὰ σπᾶση τώρα πού ἐφάνη τὸ πρῆσμα· ἐξέβην ζῶω, εἶπαν, τὸ κακὸ τώρα· ἀλλὰ δὲν ἐσᾶλξεν· βέλαν μου ψητικὰ καὶ λαπάδες γιὰ νὰ τὸ σπᾶσον· ἀλλὰ δὲν ἔσπασε. Ἐπῆραμεν στὸ γιαιτρο· ἐκεῖ πού πῆαμεν ὄμπρῆτερα πού μὲ λάντσευσε καὶ τὸ ἀνοίξε. Ἐτσι ἐπῆραμε στὸ καλλίτερο· λῶν κατ' ὄλον ἐσηκώθημεν ἀπὸ τὴ στρώση· ἀλλὰ τὸ πόδι μας ἔμειν ἀδύνατον· ἐν ἡμπόρ' ἀ περπατῶ χωρίς τίς βρασταρῆς. Ἐἰ τώρα ἦραμεν ἐδῶ ἦραμεν ἐδῶ στὸ Νοσοκομείον καὶ μὲ παρατήρησεν ὁ γιαιτρος· μὲ παρατήρησεν ὁ γιαιτρος, θὰ γίνη ἐγχείρισις· εἶπε· δὲν τὸν καταλάβαμεν καλῶς ἔνταν πὼλεγε. Εἶναι ταραχμένον, εἶπεν ὁ μεγαλὸς ὁ γιαιτρος· τὸ πόδι ἐν ἔχει ἄλλο τίποτις· μόνον πού ἐν ἡμπόρ' ἀ περπατήσω· μήτε πόνους ἔχει, μήτε ὕλη· τώρα θὰ μου κάμω ἐγχείρησιν· κ' ἐδῶ· κάτω λησημόνησα νὰ σοῦ τὸ πῶ· εἶναι μουδιακωμένον τὸ πόδι μου· στὴ φτέρνα καὶ δὲν τὸ νιώθω στὸ πᾶτωμα πού τὸ πατῶ».

Ἐδῶ καὶ 1 1/2 χρόνον τοῦ εἶχε παρουσιασθῆ ἕνα πρῆσιμο ἀπάν· στὴν κλειδωση τοῦ ἰσχύου· ἐκεῖ ἔγινεν ἀπόστημα κ' ὕστερα δυὸ πηγγυπόροι πού τὴ γνάφια τοὺς φαίνονται ἀκόμα. Ἐδῶ καὶ τρεῖς μῆνες ἔπεσε ἀπὸ τῆλογο κ' ἔπαθε φανερὸ βγάλσιμο. Ἐγχειριστικῆς στὶς 17 τοῦ μηνὸς τοῦ ἔγινε μὲ γραμμικὴ ὑποτρογανθριακὴ ὄστεοτομή καὶ χτύπημο τοῦ σκέλιου σ' ἀπαγωγή μέσα σ' ἐπίδεσμο γύμνον.

Ὁ ἀρρωστος πηγαίνει καλλίτερα μῆρα μὲ τὴν ἡμέρα.
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ. Τὸ βράδυ μ' ἔπιανε τὸ πρωὶ μ' ἄ-